

**TRATAMENTUL NAȚIUNII CELEI MAI FAVORIZATE ÎN
COMERȚUL CU BUNURI – REGULĂ FUNDAMENTALĂ A
COMERȚULUI INTERNAȚIONAL ÎN CADRUL SISTEMULUI
MULTILATERAL AL ORGANIZAȚIEI MONDIALE A COMERȚULUI**

NICOLAE-HORIA ȚIȚ*

Abstract: Most – Favoured – Nation Treatment (MFN) in trade in goods – fundamental rule of the WTO multilateral trading system

The World Trade Organization (WTO) law provides for rules and disciplines on international trade in goods, based on the principles of non-discrimination. One of these principles is the MFN, according to which any commercial advantage, favour, privilege or immunity granted by any member to any product originating in or destined for any other country shall be accorded immediately and unconditionally to the like product originating in or destined for the territories of all other members (Art. I par. 1 GATT 1994).

A three – tier test of consistency is set out to determine whether there is a violation of the MFN treatment obligation under Art. I, par. 1 of GATT 1994: whether the measure at issue confers a trade “advantage” of the kind covered by the article; whether the products concerned are “like products”; whether the advantage at issue is granted “immediately and unconditionally” to all like products concerned.

The article analyzes the three conditions and gives reference to the Panel and Appellate Body relevant reports, as well as the GATT Panels practice in the field.

Key-words: *most-favoured-nation treatment, trade in goods, advantages, like products.*

Preambulul Acordului General pentru Tarife Vamale și Comerț 1994 (GATT 1994) proclamă eliminarea tratamentului discriminatoriu din comerțul internațional ca fiind unul dintre principalele sale scopuri. În încercarea de a elimina orice formă de discriminare între partenerii comerciali, GATT 1994

* Asist. univ. drd., Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

prevede că fiecare stat membru al Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) trebuie să ofere tuturor celorlalte state membre același tratament ca cel oferit celui mai favorizat dintre partenerii săi, adică acel stat cu care are relațiile comerciale cele mai lipsite de restricții. Acest principiu asigură egalitatea oportunităților comerciale, transformând practic concesiile oferite pe cale bilaterală în concesiile multilaterale oferite tuturor statelor membre¹.

Din acest punct de vedere, GATT 1994² prevede aplicabilitatea clauzei națiunii celei mai favorizate cu privire la următoarele:

1. taxe vamale și tarife de orice fel aplicabile sau aflate în legătură cu importul sau exportul sau impuse în cadrul transferului internațional de fonduri destinate importurilor sau exporturilor;
2. modul de percepere a acestor taxe și tarife, precum și ansamblul reglementărilor și formalităților în legătură cu importul și exportul (art. I alin. 1 GATT);
3. toate chestiunile aflate în legătură cu principiul tratamentului național a taxelor interne și tarifelor pentru bunurile importate (art. III alin. 2 GATT), precum și în ceea ce privește toate legile, regulamentele și toate prescripțiile ce se referă la vânzare, oferta, cumpărarea, transportul, distribuția și utilizarea bunurilor importate (art. III alin. 4 GATT)³.

Art. II al GATT 1994 completează această obligație de tratament egal impunând fiecărui membru obligația de a acorda celorlalți membri tratament nu mai puțin favorabil decât cel prevăzut de clasificările tarifare și listele de concesiile anexă la GATT 1994. Aceste obligații se referă la tarife vamale, impozite non tarifare, și orice alte reglementări care ar afecta comerțul internațional⁴.

¹ Mitsuo Matsushita, Thomas J. Schoenbaum, Petros C. Mavroidis, *The World Trade Organization, Law, Practice and Policy*, Second Edition, Oxford University Press, 2006, p. 202.

² Art. I alin. 1 din GATT 1994 prevede în acest sens că „orice avantaje, înlesniri, privilegii sau imunități, acordate de un membru unui produs originar sau destinat oricărei alte țări, vor fi extinse imediat și necondiționat pentru toate produsele similare originare sau destinate teritoriilor tuturor celorlalți membri”.

³ David Luff, *Le Droit de L'Organisation Mondiale du Commerce, Analyse critique*, Bruylant, Bruxelles, LGDJ, Paris, 2004, p. 42.

⁴ M. Rafiqul Islam, *International Trade Law of the WTO*, Oxford University Press, 2006, p. 12.

Pe lângă obligația generală de aplicare a tratamentului națiunii celei mai favorizate prevăzută la art. I alin. 1, GATT 1994 conține și alte clauze specifice referitoare la acest principiu. Aceste sunt: art. III alin. 7 referitor la amestecul produselor, art. IV lit. b) referitor la filmele cinematografice, art. V alin. 2, 5 și 6 referitoare la libertatea de tranzitare a bunurilor, art. IX alin. 1 referitor la marcarea produselor, art. XIII alin. 1 referitor la restricțiile cantitative, art. XVII alin. 1 referitor la întreprinderile de comerț de stat, art. XVIII alin. 20 referitor la asistența guvernamentală pentru dezvoltarea economică, art. XX lit. j) referitor la achiziționarea de bunuri deficitare. Articolul 4 al TRIPS și art. II alin. 1 al GATS conțin de asemenea prevederi referitoare la clauza națiunii celei mai favorizate, din perspectiva comerțului cu tehnologie și a comerțului cu servicii⁵.

Clauza națiunii celei mai favorizate reprezintă o obligație contractuală a fiecărui stat în raport cu celelalte state în baza unui tratat internațional, în speță GATT 1994. În baza acestei obligații, fiecare stat trebuie să acorde tuturor celorlalte state membre ale OMC un tratament la fel de favorabil ca cel acordat oricărui alt stat membru. Acest tratament nu trebuie să fie mai puțin favorabil sau inferior celui acordat națiunii celei mai favorizate⁶. Statele membre, care au dreptul de li se aplica tratamentul națiunii celei mai favorizate, pot invoca toate avantajele și beneficiile asociate acestui tratament de îndată și necondiționat, fără a fi necesară reciprocitatea sau compensarea reciprocă. Folosirea la art. 1 alin. 1 din GATT a expresiei „vor fi extinse imediat și necondiționat” semnifică faptul că acest regim este aplicabil de drept de îndată ce el a fost conferit unui alt stat membru. Deși art. I al GATT nu prevede în mod expres, tratamentul națiunii celei mai favorizate vizează atât concesiile acordate în trecut, cât și cele care vor fi acordate în viitor, statele membre putând beneficia de tratamentul acordat națiunii celei mai favorizate atâta timp cât acesta este menținut de statul membru care l-a acordat⁷. Tratamentului națiunii celei mai favorizate instituit de GATT urmărește așadar ca cel mai favorabil tratament acordat unui membru OMC să se

⁵ Mitsuo Matsushita, Thomas J. Schoenbaum, Petros C. Mavroidis, *op. cit.*, p. 204.

⁶ Dominique Carreau, Patrick Juillard, *Droit International Économique*, 2e Edition, Dalloz, Paris, 2005, p. 175 – 176.

⁷ Kevin Kennedy, *GATT 1994*, în Patrick F.J. Macrory, Arthur E. Appleton, Michael J. Plummer (editori), *The World Trade Organization, Legal, Economic and Political Analysis*, Volume I, Springer Science-Media, New York, 2005, p. 101 ș.u.

extindă în mod automat la toate celelalte state membre, cu scopul maximizării egalității de oportunitate și eliminării tuturor discriminărilor.

Art. I alin. 1 al GATT 1994 vizează atât discriminarea *de iure*, cât și discriminarea *de facto*⁸. Cu alte cuvinte, Art. I alin. 1 al GATT 1994 se aplică nu numai măsurilor care prin simpla lor reglementare sunt discriminatorii, ci se are în vedere și aplicarea acestor măsuri. Reglementări care la prima vedere par a fi neutre pot acorda unor state mai multe oportunități de a face comerț, fiind prin aceasta discriminatorii⁹. Spre exemplu, a fost constatată în practică o astfel de discriminare în cazul în care au fost acordate scutiri de la plata taxelor vamale la importurile de piese auto produse de anumiți producători. La prima vedere, dispozițiile art. I alin. 1 al GATT 1994 nu erau încălcate, deoarece măsura nu discrimina în funcție de originea produselor respective, acestea putând beneficia de scutire indiferent de statul de unde erau importate. În practică însă, din cauza importului produselor anumite companii, doar un număr redus de state au beneficiat de avantajul acordat în termeni concreți¹⁰. Într-un alt exemplu, s-a stabilit că regulile adoptate de către Comunitatea Economică Europeană cu privire la suspendarea impunerii pentru importurile de carne de vită condiționat de obținerea unui certificat de autenticitate încalcă dispozițiile art. I alin. 1 al GATT 1947, având în vedere că singura entitate autorizată să emită certificatele de autenticitate era o agenție de Statele Unite¹¹.

Din dispozițiile Art. 1 alin. 1 al GATT 1994 se desprind trei elemente care trebuie luate în considerare cu privire la aplicarea tratamentului națiunii celei mai favorizate. Altfel spus, pentru a stabili dacă a avut loc o încălcare a acestuia, trebuie răspuns la trei întrebări:

- dacă măsura analizată conferă un avantaj comercial de genul celor la care se referă Art. 1 alin. 1 al GATT 1994;
- dacă produsele vizate sunt produse similare;

⁸ Petros C. Mavroidis, *Trade in goods*, Oxford University Press, 2008, p. 125.

⁹ Matsushita, Thomas J. Schoenbaum, Petros C. Mavroidis, *op. cit.*, p. 206.

¹⁰ A se vedea Raportul Organismului de Apel în cauza *Canada – Autos (Canada - Certain Measures Affecting the Automotive Industry)*, par. 78.

¹¹ A se vedea Raportul Grupului Special (Panel) GATT în cauza *EEC – Imports of Beef from Canada*, par. 4.2 – 4.3.

- dacă avantajul în discuție este sau nu acordat în mod imediat și necondiționat tuturor celorlalte produse similare¹².

Analiza este făcută de la caz la caz, în funcție de circumstanțele concrete ale aplicării unei măsuri și ținând cont de dispozițiile cuprinse în GATT 1994.

Un prim element care trebuie avut în vedere în analiza conceputului de tratament al națiunii celei mai favorizate este cel referitor la avantajele comerciale conferite prin măsura în discuție¹³.

Tratamentul națiunii celei mai favorizate se referă la orice avantaje, înlesniri, privilegii sau imunități, acordate de o parte contractantă unui produs original sau destinate oricărei alte țări. Acestea pot privi drepturile vamale și impozitele de orice natură aplicate la importuri sau exporturi (suprataxe de import, taxe consulare etc.) sau care sunt percepute la importuri sau exporturi (taxe vamale, taxe de inspecție), taxele care se aplică în transferul internațional de fonduri destinate a reglementa importurile și exporturile, modul de percepere a acestor drepturi și impuneri (de exemplu, modul de stabilire a valorii produsului funcție de care se stabilește o anumită taxă), ansamblul reglementărilor și formalităților în legătură cu importul, taxele interne și alte cheltuieli făcute pe teritoriul statului importator, legile, regulamentele și toate prescripțiile ce se referă la vânzare, oferta, cumpărarea, transportul, distribuția și utilizarea produselor pe piața internă a statului importator¹⁴.

Pe scurt, tratamentul națiunii celei mai favorizate se referă la trei categorii de măsuri:

- taxe vamale, alte taxe aplicate importurilor și exporturilor și alte formalități sau drepturi vamale;
- taxe interne pe teritoriul statului importator;
- reglementări interne ale statului importator care afectează vânzarea, distribuirea sau utilizarea produselor¹⁵.

¹² Peter van den Bossche, *The Law and Policy of World Trade Organization, Text, Cases and Materials*, Second Edition, Cambridge University Press, 2008, p. 325.

¹³ David Luff, *op. cit.*, p. 43.

¹⁴ Petros C. Mavroidis, *Trade ...*, p. 124.

¹⁵ Mitsuo Matsushita, Thomas J. Schoenbaum, Petros C. Mavroidis, *op. cit.*, p. 206; David Luff, *op. cit.*, p. 42.

În practica Organismului de soluționare a diferendelor a fost remarcată și evidențiată formularea generală și extensivă a art. I alin. 1. S-a reținut că acesta nu se referă la „anumite” avantaje acordate cu privire la chestiunile care intră în sfera de aplicare a articolului, ci la „orice avantaje”; nu la „anumite” produse, ci la „orice produse”; și nu la produse similare provenite de la „anumite” state membre, ci la produse similare provenind sau destinate „tuturor celorlalte state membre”¹⁶. Cu alte cuvinte, principiul tratamentului național presupune ca orice avantaj acordat de un membru oricărui produs provenind sau destinat altui stat să fie acordat și tuturor produselor similare provenind sau destinate tuturor celorlalte state membre.

S-a pus problema aplicabilității principiului tratamentului națiunii celei mai favorizate măsurilor de salvagardare, taxelor antidumping sau măsurilor compensatorii. În ceea ce privește măsurile de salvagardare, Acordul privind salvagardarea prevede în mod expres că regulile referitoare la tratamentul națiunii celei mai favorizate se aplică în mod normal și măsurilor de salvagardare¹⁷. Cu toate acestea, Acordul permite, în anumite condiții aplicarea de măsuri de salvagardare în mod discriminatoriu¹⁸. În ceea ce privește măsurile antidumping și măsurile compensatorii, acestea trebuie ca regulă aplicate nediscriminatoriu¹⁹.

¹⁶ A se vedea Raportul Organismului de Apel în cauza *Canada-Autos (Canada - Certain Measures Affecting The Automotive Industry)*, par. 79.

¹⁷ În acest sens, Art. 2 alin. 2 din Acordul privind salvagardarea prevede „Măsurile de salvagardare vor fi aplicate unui produs importat indiferent de proveniența lui”.

¹⁸ În acest sens, Art. 5 alin. 2 lit. b) din Acordul privind salvagardarea prevede că un membru poate aplica în mod selectiv o măsură de salvagardare luată sub forma contingentelor de produse repartizate pe țări furnizoare dacă dovedește că „importurile provenind de la anumiți Membri au sporit într-un procentaj disproporționat în raport cu creșterea totală a importurilor produsului în cauză în timpul unei perioade reprezentative”. De asemenea, art. 9 alin. 1 al Acordului privind salvagardarea prevede că „Măsurile de salvagardare nu vor fi aplicate împotriva unu produs originar dintr-o țară Membră în curs de dezvoltare, atâta timp cât ponderea acestui Membru în importurile produsului în cauză ale Membrului importator nu depășește 3% cu condiția ca țările Membre în curs de dezvoltare a căror pondere în importuri este mai mică de 3 % să nu dețină împreună mai mult de 9% din importurile totale ale produsului în cauză.” A se vedea în acest sens Raportul Organismului de apel în cauza *US – Line Pipe (United States - Definitive Safeguard Measures on Imports of Circular Welded Carbon Quality Line Pipe From Korea)*, par. 120 – 133.

¹⁹ În acest sens, art. 9.2 al Acordului Antidumping prevede că „Atunci când o taxă antidumping este instituită pentru orice produs, asemenea taxă al cărei nivel va fi corespunzător fiecărui caz, va fi percepută fără discriminare asupra importurilor produselor în cauză, din orice

Art. I alin. 1 al GATT 1994 se aplică, de asemenea, ca regulă generală, oricăror avantaje acordate conform Acordurilor Plurilaterale²⁰.

Tratamentul națiunii celei mai favorizate privește nu doar avantajele acordate celorlalte state membre OMC, ci și orice avantaje acordate tuturor celorlalte state, inclusiv statele nemembre OMC. Altfel spus, dacă un stat membru OMC acordă un avantaj unui stat nemembru OMC, Art. I alin. 1 obligă ca acel avantaj să fie acordat și tuturor celorlalte state membre²¹. Având în vedere numărul mare de state membre ale OMC la momentul de față, regula are o mai mică importanță practică²².

Cel de-al doilea element al noțiunii de tratament al națiunii celei mai favorizate în comerțul cu bunuri se referă la similaritatea produselor²³.

Art. I alin. 1 se referă la orice produs provenind sau destinat din orice sau oricărui alt stat membru, și impune ca avantajul acordat acestor produse să fie acordat și tuturor produselor similare provenind sau destinate din sau către

surse ar proveni, pentru care s-a constatat că fac obiectul unui dumping și că ele produc un prejudiciu, cu excepția importurilor provenind din surse pentru care un angajament în materie de preț a fost acceptat în conformitate cu prevederile prezentului Acord.” și art. 19.3 al Acordului privind subvențiile și măsurile compensatorii, care prevede că: „Atunci când o taxă compensatorie este impusă cu privire la un anumit produs, această taxă ale cărei niveluri vor fi adecvate fiecărui caz, va fi percepută fără discriminare asupra importurilor produsului respectiv indiferent de sursa de proveniență a acestora, constatate ca fiind subvenționate și cauzând o daună, cu excepția importurilor provenind din acele surse care vor fi renunțat la subvențiile respective sau pentru care va fi fost acceptat un angajament în baza prezentului Acord.”

²⁰ În acest sens, Art. 3 alin. 1 al Acordului privind achizițiile publice (guvernamentale) prevede că „Întru respectarea tuturor legilor, regulamentelor, procedurilor și practicilor cu privire la achizițiile publice prevăzute în acest Acord, fiecare Parte va asigura imediat și necondiționat produselor, serviciilor și furnizorilor altor Părți, care oferă produse și servicii Părții, tratare nu mai puțin favorabilă decât:

- (a) cele adjuocate produselor, serviciilor și furnizorilor autohtoni; și
- (b) cele adjuocate produselor, serviciilor și furnizorilor oricărei alte Părți.”

²¹ Peter van den Bossche, *op. cit.*, p. 328.

²² Singura putere economică care nu are la momentul de față calitatea de membru OMC este Federația Rusă, care are calitatea de observator.

²³ David Luff, *op. cit.*, p. 44 ș.u.

teritoriile statelor membre²⁴. Prin urmare, regula tratamentului națiunii celei mai favorizate se aplică doar dacă produsele sunt similare, iar discriminarea poate apărea doar în legătură cu acestea. Dacă produsele nu au caracter similar, nu se poate vorbi despre discriminare și prin urmare, nici de încălcarea principiului tratamentului națiunii celei mai favorizate²⁵.

Conceptul de produse similare este folosit nu numai de art. I alin. 1 al GATT 1994, dar și de art. II alin. 2 lit. a), art. III alin. 2, art. III alin. 4, Art. IV alin. 1 lit. a), Art. IX alin. 1, Art. XI alin. 2 lit. c), Art. XIII alin. 1, Art. XIV alin. 4, Art. XIX alin. 1 ale GATT 1994, ca și numeroase articole din Acordul Antidumping, Acordul Antidumping sau Acordul privind salvagardarea. Cu toate acestea, GATT 1994 nu cuprinde o definiție a conceptului de „produs similar”²⁶. În practica Organismului de apel s-a stabilit că pentru clarificarea conceptului, trebuie avute în vedere trei chestiuni principale: care caracteristici sau calități ale produsului sunt determinante sau importante pentru stabilirea similarității; în ce măsură sau în ce grad trebuie ca produsele să aibă aceleași calități sau caracteristici pentru a fi considerate similare; din ce perspectivă sau din perspectiva cui trebuie analizată chestiunea similarității²⁷.

În general, conceptul de „produs similar” are un înțeles diferit în funcție de contextul în care este folosit²⁸. Altfel spus, anumite produse pot fi considerate similare în cazul aplicării unei anumite dispoziții a GATT 1994 și ca nefiind

²⁴ Won-Mog Choi, *'Like Products' in International Trade Law, Towards a Consistent GATT/WTO Jurisprudence*, Oxford University Press, Oxford, 2003, p. 94.

²⁵ Petros C. Mavroidis, *Trade ...*, p. 126-127.

²⁶ Astfel de definiții se regăsesc însă în Art. 2 alin. 6 din Acordul Antidumping („În prezentul Acord, prin expresia „produs similar (‘like product’) se înțelege un produs identic, adică asemănător din toate punctele de vedere produsului avut în vedere, sau, în absența unui asemenea produs, asemănător cu un alt produs care, cu toate că nu îi este asemănător din toate punctele de vedere, prezintă caracteristici mult mai apropiate de cele ale produsului avut în vedere”) și în nota de subsol la Art. 15 alin. 1 din Acordul privind subvențiile și măsurile compensatorii („În prezentul acord, expresia „produs similar” (‘like product’) se înțelege ca fiind un produs identic, respectiv asemănător din toate punctele de vedere cu produsul considerat, sau, în absența unui astfel de produs, un alt produs care, chiar dacă nu este asemănător din toate punctele de vedere, prezintă caracteristici mult asemănătoare celor ale produsului considerat”).

²⁷ A se vedea Raportul Organului de Apel în cauza *EC – Asbestos (European Communities - Measures Affecting Asbestos and Asbestos-Containing Products)*, par. 92.

²⁸ Won-Mog Choi, *op. cit.*, p. 12

similare în cazul aplicării altora. De asemenea, trebuie avută în vedere și situația concretă a măsurii analizate, stabilirea caracterului similar al produsului având loc și funcție de contextul sau circumstanțele care influențează aplicarea unei anumite dispoziție²⁹. Spre exemplu, în practica grupurilor speciale ale GATT, înainte de constituirea OMC au fost avute în vedere pentru stabilirea similarității produselor caracteristicile acestora, utilizarea lor finală, precum și regimul tarifar al statelor membre³⁰. Pe lângă acestea, s-a avut în vedere în anumite situații și obiceiurile consumatorilor³¹ sau similaritatea proceselor de producție în urma cărora sunt obținute produsele comparate³². În general noțiunea de „produs similar” în analiza tratamentului națiunii celei mai favorizate are o întindere conceptuală similară celei folosite în cazul evaluării tratamentului național, potrivit Art. III al GATT 1994, deși identificarea lor nu este nici recomandabilă, nici corectă din punct de vedere teoretic³³. Nu în ultimul rând, trebuie reținut că art. I alin. 1 al GATT se aplică atât în cazul produselor pentru care tarifele sunt incluse în listele de angajamente specifice ale membrului respectiv, cât și în cazul în care nu sunt cuprinse în aceste liste³⁴.

Cel de-al treilea element al noțiunii de tratament al națiunii celei mai favorizate în comerțul internațional cu bunuri se referă acordarea imediată și în mod necondiționat a avantajelor comerciale³⁵.

²⁹ A se vedea Raportului Organismului de apel în cauza *Japan – Alcoholic Beverages II (Japan - Taxes on Alcoholic Beverages)*, p. 114.

³⁰ Raportul Panelului GATT în cauza *Spain – Unroasted Coffee (Spain – Tariff treatment of unroasted coffee)*, par. 4.6 – 4.9. Obiectul analizei l-a constituit stabilirea caracterului similar între diferite tipuri de cafea, având în vedere că Spania nu aplica taxe vamale pentru anumite tipuri de cafea, dar aplica o taxă de 7% pentru alte tipuri de cafea.

³¹ A se vedea Raportul Panelului în cauza *Indonesia – Autos (Indonesia - Certain Measures Affecting the Automobile Industry)*, par. 14.141.

³² În general, s-a stabilit că procesul de producție nu afectează similaritatea produselor. De exemplu, produsele non-bio nu pot fi tratate în mod diferit față de produsele bio. A se vedea Peter van den Bossche, *op. cit.*, p. 331.

³³ A se vedea Petros C. Mavroidis, *The General Agreement on Tariffs and Trade: A Commentary*, Oxford University Press, 2005, p. 119.

³⁴ Mitsuo Matsushita, Thomas J. Schoenbaum, Petros C. Mavroidis, *op. cit.*, p. 206.

³⁵ David Luff, *op. cit.*, p. 44.

Art. I alin. 1 al GATT 1994 impune în acest sens ca orice avantaj acordat de un stat membru importurilor provenind din orice alt stat să fie acordat imediat și necondiționat importurilor provenind din orice alt stat membru. De asemenea, orice avantaj acordat exporturilor către orice alt stat trebuie acordat imediat și necondiționat exporturilor destinate oricărui alt stat membru³⁶.

În ceea ce privește importurile, odată ce un membru OMC a acordat un avantaj importurilor provenind din alt stat, nu poate condiționa altor membri OMC acordarea aceluiași avantaj de o contraprestație sau de acordarea unui avantaj în răspuns. Acordarea unui avantaj, în înțelesul Art. I alin.1 al GATT 1994 nu poate fi de asemenea condiționată de anumite caracteristici ale unui stat membru, de legislația acestuia sau de anumite acțiuni pe care acesta ar trebui să le întreprindă³⁷.

Cu toate acestea, termenul necondiționat nu înseamnă că aplicarea oricărei condiții este interzisă. Impunerea anumitor condiții care nu fac discriminare între produse pe baza originii sau destinației acestora nu contravin dispozițiilor Art. I alin. 1 al GATT 1994. Acordarea necondiționată a unui avantaj vizează obligația statelor membre de a aplica tratamentul națiunii celei mai favorizate pe baze multilaterale, fără a fi necesar un comportament reciproc din partea statului care beneficiază de acest tratament³⁸.

³⁶ Petros C. Mavroidis, *Trade ...*, p. 132.

³⁷ A se vedea A se vedea Raportul Panelului în cauza *Indonesia – Autos (Indonesia - Certain Measures Affecting the Automobile Industry)*, par. 14.146.

³⁸ A se vedea în acest sens Raportul Panelului în cauza *Canada Autos (Canada - Certain Measures Affecting the Automotive Industry)*, par. 10.24.

Cu toate acestea, în practica Organismului de soluționare a diferendelor a fost întâlnită și opinia contrară, în sensul că termenul necondiționat presupune interzicerea aplicării oricărui fel de condiție: „termenul «necondiționat» utilizat de Art. I alin. 1 al GATT 1994 are un înțeles mai larg decât simplul fapt al nesolicitării unei compensații (...) Prin urmare, Panelul nu găsește niciun motiv pentru a nu da termenului «necondiționat» din Art. I alin. 1 sensul său de bază, anume «nelimitat sau care nu este subiectul unei condiții» – Raportul Panelului în cauza *EC-Tariff Preferences (European Communities - Conditions for the Granting of Tariff Preferences to Developing Countries)*, par. 7.59.